

Forskellen ligger der, hvor kunstneren bliver en herosfigur

Samtaler med Flemming Mouritsen i perioden 2008 til 2012 ved Herdis Toft og Karin Esmann Knudsen

Du var optaget af Lennart Hellsing?

– Lennart Hellsing bekræfter simpelt hen den frihedsdimension, der er i det, opgøret både mod finkulturens hegemoni og dannelsestraditionens størknen i rituelle formationer og mod skolesystemets disciplin og organisering. Det er der, at finkulturen også, når man går ind i den, kan få et trip. For eksempel havde jeg i gymnasiet et trip med Shakespeare. Den slags støj han kunne lave, altså rytmen! Jeg kan huske at jeg kunne lange passager udenad, for eksempel i den fantastiske monolog i *Julius Cæsar*, også i *Hamlet*. Jeg havde en fantastisk religionslærer, Finn Jacobi. Han har udgivet en bog, jeg læste for et års tid siden, *Sokrates & Jesus. Essays om to processer* (2005). Vi havde ham både i religion og oldævl. Det var ret fantastisk. Da begyndte jeg at læse *Odyseen*. Den gik jeg med i tasken, havde den med til stranden. Der er et eller anden med Wilsters udgave, som er helt fantastisk sprogligt. Og Blake, som jeg prøvede at oversætte, det mislykkedes selvfølgelig. Og sådan en som Tom Kristensen, hans lyrik, jeg havde også nogle trip med at læse højt af den. Ja, det var lydene. Det var de første ekspressionistiske digte, de har også den materialekvalitet, ligesom Shakespeare har det. Fantastisk i England at gå ind og se et hvilket som helst Shakespeare-stykke, den tradition de har, den skoling, og man kan ikke forstå det, det kan man ikke,

men for fanden, bare den måde, de giver lyd på. Det er så flot! Det var for øvrigt også tidligt i 1960'erne, at vi var i London, i juli. Jeg så *En Skærsommernatsdrøm*, helt fantastisk. Det er på en måde sådan nogle oplevelser af det hellige, af det, der *virkelig* kan noget.

Helliggør du så omvendt det, der var uhelligt?

– Ja, på en måde, jeg kan næsten ikke tåle det nedsættende, begrænsende, at det ikke er lige så godt som alt muligt andet. Det meste af det, der bliver produceret finkulturelt, de 95 % er rimeligt ligegyldigt, men det falder inden for kunstinstitutionens rammer. Men jeg kan huske, at jeg meget tidligt havde det på den måde. Hvis man nu ser sådan på det: hvem bliver stående om lang tid, er det Carl Barks, eller er det Picasso? Det kan man så ikke lige sige. Men at Carl Barks har betydet lige så meget for moderne kultur som Picasso, det er jeg egentlig ikke i tvivl om. At Carl Barks har alle kvaliteter på sin måde lige så vel som Picasso, og at Carl Barks er lige så nybrydende, original, og jeg ved ikke hvad. Og at Carl Barks så samtidig forarbejder en moderne erfaring over i et mytologisk system og univers med brug af bestemte æstetikker og så videre. Det kan noget andet end Picasso. Der er nogle forløbere for Carl Barks, og nogle af dem er samtidige med Picasso i den tidlige fase. *Little*

Nemo af Winsor McCay (1871-1934), og så er der »ham med katten«, fra 1920'erne. Det er ikke sådan til at svare på, om det er det ene eller det andet. For mig er det noget med at få de ting til at hænge sammen. Det kan det blandt andet gennem de modernistiske traditioner, fordi de også er oprørske og i en protestdimension, både politisk og kunstnerisk og æstetisk og socialt. Selvfølgelig er der også en kunstnerideologi i det også, og det er et problem i forhold til folkelig digtning og i forhold

til børns udtryksform, måske også i forhold til Carl Barks. Men det er mere i den forstand, at der er en forskel i det, jeg har benævnt heroisk modernisme. Forskellen ligger der, hvor kunstneren bliver en herosfigur, hvor man i de andre sammenhænge har en anonymitet i det kunstnerisk-æstetiske subjekt, i producentledet. En anonymitet i det producerende niveau, hvor det i højere grad er et fællesskabsfænomen, et kollektivt fænomen.